

به نام خدا

سینمای ذهن

کارگاه عملی تولید نمایش رادیویی

دوره ای خودآموز و پروژه محور

قابل استفاده برای مدرسین این رشته به عنوان یک راهنمای آموزشی

و

دوست داران و علاقه مندان به ساخت و تولید نمایش های رادیویی

تهیه و تدوین:

مهندس مجید زرین

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۵)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

Chaponashr.ir

chaponashr.ir

iran-journals.com

انتشارات ارسطو

سرشناسه: زرین، مجید، ۱۳۶۳
عنوان و نام پدیدآور: سینمای ذهن / مولف: مجید زرین
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۵.
مشخصات ظاهری: ۶۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۳۸۶-۵
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: سینمای ذهن - کارگاه عملی - نمایش رادیویی
رده بندی کنگره: TP ۹۸۳
رده بندی دیویی: ۵۵/۶۶۸
شماره کتابشناسی ملی: ۸۸۳۷۶۱۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: سینمای ذهن
مولف: مجید زرین
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: محدثه فرهمند
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۵
چاپ: زیرجد
قیمت: ۱۰۵۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۳۸۶-۵
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست

- مرور کوتاهی بر دوره پیش رو ۹
- مقدمه مولف ۱۱
- جلسه اول: مقدمه (مدت زمان کلی این جلسه: ۳۰ تا ۴۰ دقیقه)
- ۱۵
- شروع کلاس با مدرس (۳ دقیقه) ۱۵
- آشنایی با نمایش رادیویی و پیشینه آن (۸ دقیقه) ۱۶
- شروع نمایش رادیویی در ایران ۱۸
- سؤال از هنرجو: ۲۰
- تفاوت نمایش های رادیویی با پادکست و کتاب صوتی؟ (۵ دقیقه) ۲۰
- خلاصه مطلب: ۲۳

اجزای اصلی نمایش رادیویی (۸ دقیقه) ۲۴

سؤال از هنرجو: ۲۵

عوامل تولید نمایش رادیویی (۷ دقیقه) ۲۵

معرفی پروژه نهایی دوره (۵ دقیقه) ۲۷

انتخاب ایده پروژه (۵ دقیقه) ۲۷

تمرین جلسه اول ۲۹

جمع‌بندی ۳۰

جلسه دوم: تبدیل ایده به متن نمایش رادیویی (مدت زمان کلی

این جلسه: ۳۵ تا ۴۰ دقیقه) ۳۱

شروع کلاس (۳ دقیقه) ۳۱

چطور یک ایده رو به یک نمایش رادیویی تبدیل کنیم؟ ۳۱

یک حقیقت مهم درباره نویسندگی (۳ دقیقه) ۳۲

ساختار چهار مرحله‌ای داستان (۱۰ دقیقه) ۳۳

تمرین کلاسی ۳۴

شخصیت‌پردازی در نمایش رادیویی (۶ دقیقه) ۳۴

اصول دیالوگ‌نویسی (۱۰ دقیقه) ۳۵

قالب استاندارد نمایش رادیویی (۵ دقیقه) ۳۷

بازنویسی (۳ دقیقه) ۳۹

تمرین جلسه دوم ۳۹

جمع‌بندی ۴۰

جلسه سوم: کارگردانی، بازیگری و ضبط نمایش رادیویی (مدت

زمان کلی این جلسه: ۳۵ تا ۴۰ دقیقه) ۴۱

شروع کلاس (۵ دقیقه) ۴۱

مرور و نقد تمرین جلسه قبل (۵ دقیقه) ۴۲

نقش کارگردان در یک نمایش رادیویی (۷ دقیقه) ۴۲

تمرین کوتاه ۴۳

بازیگری در نمایش رادیویی (۱۰ دقیقه) ۴۴

چهار اصل مهم بازیگری رادیویی ۴۴

تمرین عملی بازیگری (۵ دقیقه) ۴۵

فعالیت عملی ویژه جلسه سوم، قدرت کارگردانی را با گوش
خودتان بشنوید (۵ تا ۷ دقیقه) ۴۶

دورخوانی چیست؟ (۵ دقیقه) ۴۷

هدف از دورخوانی: ۴۸

اصول ضبط نمایش رادیویی (۷ دقیقه) ۴۸

حداقل شرایط مورد نیاز برای ضبط، در یک محیط خانگی غیر
آکوستیک ۴۹

ضبط چند برداشت ۴۹

نام‌گذاری صحیح لاین ها در محیط نرم افزاری مورد استفاده
برای ضبط ۵۰

یک نکته مهم برای ضبط در یک محیط خانگی غیر آکوستیک (۳
دقیقه) ۵۰

تمرین جلسه سوم ۵۲

جمع‌بندی ۵۳

جلسه چهارم: تدوین، افکت گذاری، موسیقی و انتشار (مدت زمان کلی این جلسه: ۳۵ تا ۴۰ دقیقه) ۵۵

..... ۵۵ شروع کلاس (۵ دقیقه)

..... ۵۶ آشنایی با تدوین (۸ دقیقه)

..... ۵۶ وظایف یک تدوینگر

..... ۵۶ مراحل تدوین (۷ دقیقه)

..... ۵۷ افکت گذاری (۸ دقیقه)

..... ۵۷ تمرین کلاسی

..... ۵۸ استفاده از موسیقی در نمایش رادیویی (۷ دقیقه)

..... ۵۸ کنترل نهایی کیفیت (۳ دقیقه)

..... ۵۹ انتشار نمایش (۵ دقیقه)

جمع بندی کلی دوره ۶۰

♦ مرور کوتاهی بر دوره پیش رو

هر داستانی برای دیده شدن به تصویر نیاز ندارد. گاهی یک صدا، یک سکوت، یک افکت ساده یا یک دیالوگ تأثیرگذار می‌تونه جهانی کامل رو در ذهن مخاطب خلق کنه. نمایش رادیویی هنریه که با تکیه بر قدرت صدا، تخیل شنونده رو فعال می‌کنه و اونو به درون داستان می‌بره؛ جایی که هر شنونده تصاویر رو با ذهن خودش می‌سازه.

در دوره «سینمای ذهن؛ کارگاه عملی ساخت نمایش رادیویی»، شما قدم به قدم با فرآیند تولید یک نمایش رادیویی آشنا میشد. این دوره صرفاً ارائه مجموعه‌ای از مباحث تئوری نیست، بلکه یک کارگاه عملی و پروژه محوره که در اون از اولین جرقه یک ایده تا تولید و انتشار یک نمایش رادیویی واقعی همراه شما خواهد بود.

در طول این دوره یاد می‌گیرید:

- چطور برای نمایش رادیویی ایده پیدا کنید.
- چطور یک متن استاندارد و حرفه‌ای بنویسید.
- چطور شخصیت‌های باور پذیر خلق کنید.
- چطور دیالوگ‌های مؤثر طراحی کنید.
- چطور بازیگران رو هدایت و کارگردانی کنید.
- چطور صدای خود و دیگران رو ضبط کنید.
- چطور افکت‌ها و موسیقی رو به شکل حرفه‌ای به کار بگیرید.
- چطور نمایش خود رو تدوین و آماده انتشار کنید.

در پایان این دوره شما فقط یک هنرجو نخواهید بود؛ بلکه خالق یک نمایش رادیویی کامل خواهید شد که تمام مراحل تولید اون رو شخصاً تجربه کرده‌اید. اگر به داستان‌گویی، صدا، تولید محتوا، پادکست یا هنرهای نمایشی علاقه‌مند هستید، این دوره نقطه شروعی برای ورود شما به دنیای جذاب «سینمای ذهن» خواهد بود.

◆ مقدمه مولف

حدوداً سال های ۱۳۸۲ یا ۱۳۸۳ بود که خیلی بصورت اتفاقی و یکدفعه ای، یکی از هم دانشگاهیا سر کلاس قبل از اینکه استاد بیاد، پاشد و با صدای بلند گفت: کی دوست داره برای یک نمایش رادیویی بیاد و تست بده.

بله، دقیقاً برای من جرقش از همینجا خورد، به همین سادگی. قرار روز اول برای تست توی ساختمون قدیمی دبیرستان بشیر بود، اول خیابون رسالت یکم پایینتر از میدون. قشنگ یادمه توی تابستون بود و چون مدرسه تعطیل بود، اکیپ تهیه کننده تونسته بودن با هماهنگی مدرسه، زیرزمین ساختمون رو آماده کنن برای جلسات معارفه و دورخوانی و حتی ضبط. کاری که قرار بود ضبط بشه از پائولو کوئیلو بود، کنار رود پیدرا نشستم و گریستم.

خلاصه من رفتم و تستم دادم و برای یک نقش که اتفاقاً از نقشهای اصلی این رمان زیبا بود انتخاب شدم، یک کشیش. خوب یادمه که هوا با اینکه گرم بود ولی کتاب به دست توی حیاط مدرسه میچرخیدیم و دیالوگهارو تمرین میکردیم و به نقشها جون میدادیم. سید مهدی میرجوادی، کارگردانی کار رو بعهده داشت، همون کسی که سالها بعد با هم گروه هنری دل آوا رو راه انداختیم و اولین مجموعه قصه های صوتیمون رو به نام گلنوشته ها با هم ضبط کردیم.

گوینده و نویسنده ای کار کشته و حرفه ای که من شانس اینو داشتم که ساعتها در کنارش کار ضبط کنم و هم حین ضبط هم در زمان ادیت و تدوین قصه ها، بارها و بارها صداشو بشنوم و از نوع بیان و لحن و کارگردانی کردنش درس بگیرم. اونموقع ها بیشتر کار صدابرداری و ادیت و تدوین و میکس و مسترینگ انجام میدادم.

سالهای سال بعد، تصمیم گرفتم که یک نمایش رو خودم از صفر تا صد رهبری و هدایت کنم، پادکست و برنامه های رادیویی کوچیک و بزرگ زیاد ساخته بود ولی دلم میخواست که یه کار متفاوت بسازم یه کار جدید. سریال داستانی احضار، اولین و پر پرسوناژترین پادکست قصه گوی داستانی که با همراهی و همکاری بسیاری از صدا بازیگران جوان و خوش ذوق کشور عزیزمون ایران در سال ۱۳۹۹ استارت خورد.

ایده این کار، نویسندگی و کارگردانیش با من بود و هنوزم که هنوزه با اینکه به دلایلی کار در فصل دوم و با ۲۰ اپیزود تعطیل شده اما شنونده و طرفدار و دنبال کننده خودشو داره. توی این کار تمام سعیمو کردم که طرح سینمای ذهن رو پیاده سازی کنم، از شنونده خواستم که فقط یه هدفون خوب تهیه کنه و بعد چشماشو ببندد و با ما توی فضای داستان، زندگی و ماجراجویی کنه. سرتونو درد نیارم، از اون زمان که شور و شوق این کار منو درگیر خودش کرد تا همین الان، کلی کار کردیم و کلی کار ساختیم و کلی برای شنونده ها و دنبال کننده هامون خاطره ساختیم.

در حال حاضر هم این دوره آموزشی رو(بعد از مجموعه های آموزشی کار با نرم افزار آهنگسازی و صدابرداری کیوبیس) که با همراهی و حمایت استودیوزرین تهیه و تولید شده، براتون آماده کردم تا چکیده ای از سالها تجربه در زمینه تهیه و تولید آیتم های نمایشی، نمایش های رادیویی، پادکست، کتاب صوتی، نویسندگی و برنامه سازی برای رادیو رو بدور از هرگونه حاشیه و اضافه گویی، در چهار جلسه بصورت فشرده، با شما به اشتراک بزارم.

پیشنهاد میکنم که در کنار این کتاب که به عنوان یک نقشه راهنماست از یک فرد با تجربه و کارکرده در زمینه تهیه و تولید نمایش های رادیویی هم کمک بگیرید تا تاثیر این آموزش رو چند برابر کنید.

امیدوارم که در این راه مثل من با عشق قدم بردارید و به هر آنچه که در دل دارید برسید. از طریق ایمیل استودیوزرین که آدرسش رو براتون قرار میدم میتونید با من و مجموعه استودیوزرین در ارتباط باشید، چه در زمینه این کتاب، چه در زمینه ساخت و تولید نمایش های رادیویی.

آدرس ایمیل: studiozarrin@gmail.com

شادی بینهایت در تک تک لحظات زندگیتون جاری

ارادتمند شما

مجید زرین

بهار ۱۴۰۵

تهران

◆ جلسه اول:

مقدمه (مدت زمان کلی این جلسه: ۳۰ تا ۴۰ دقیقه)

شروع کلاس با مدرسی (۳ دقیقه)

درود فراوان به همه شما عزیزان و همراهان گرامی. قبل از اینکه وارد بحث اصلیمون بشیم، میخوام که یه سوال ازتون بپرسم: اگه همین الان از شما بخوام که چشمهاتونو ببندین و بعد براتون صدای بارون، رعد و برق یا صدای دویدن یک نفر روی برف رو پخش کنم، چه اتفاقی درون شما می‌افته؟

آفرین. شما بدون اینکه چیزی ببینید، با توجه به صدایی که دارید میشنوید، شروع میکنید به تصویرسازی توی ذهنتون. این دقیقاً همون جادوی نمایش رادیویییه. در نمایشهای رادیویی، ما هیچ تصویری به شنوندمون نشان نمیدیم، اما اون در ذهن خودش همه چیز رو می‌بینه. به همین دلیله که خیلی‌ها به نمایش رادیویی «سینمای ذهن» هم می‌گن. هدف ما در این دوره اینه که یاد بگیرید